

УДК 347.73:340.12[(477.83-25)(091)]"17/20"

**НАУКОВА ШКОЛА ФІНАНСОВОГО ПРАВА
ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ
МАКСИМІЛІАНА АЛОЇЗА ФЮґЕРА ФОН РЕХТБОРНА
ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СУЧАСНІСТЬ**

Володимир Кахнич

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000
e-mail: volodymyr.kakhnych@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-1446-8387*

Досліджено особливості підходів внеску видатних осіб юридичного факультету Львівського університету, а саме професора Максиміліана Алоїза Фюґер фон Рехтборн. Висвітлено його вклад у розвиток фінансового права на юридичному факультеті Львівського університету та проаналізовано його працю, яка стосувалася фінансової діяльності та її значення для сучасників. Сформульовано правові основи для кращого розуміння процесу впровадження готівкових розрахунків, які були популярними у XIX ст. Показано внесок у розвиток фінансово-касових розрахунків, способи формування традиції проведення розрахунків та викладання права у Львівському університеті. Розкрито розмір платежів, якими держава покривала державні витрати. Сформовано бачення податків та зборів, які підлягають сплаті державній адміністрації. Сформовано стандарт, за яким мають оцінюватися та виконуватися грошові зобов'язання, укладені між приватними особами. Обґрунтовано позицію для наслідування з метою якісного покращення викладання фінансового права у Львівському університеті з метою її популяризації у світі.

Ключові слова: юридичний факультет, Львівський університет, право, Максиміліан Алоїз Фюґер фон Рехтборн, дослідники, вчені, науковці, фінансове право, гроші, фінанси.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2025.81.074>

Розвиток сучасної європейської спільноти позначений активним взаємовпливом та взаємозбагаченням різних сфер людської життєдіяльності, зокрема юридичної освіти та науки. Тому систему культурних цінностей юридичної освіти та науки уособлюють із вченими-правниками, що займаються формуванням фахівців, які в умовах адаптації до європейського простору володіли би високим рівнем правової культури, знань тощо.

На західноукраїнських землях формування академічної спільноти правників пов'язано з діяльністю Львівського університету [10, с. 12–51]. Львівський університет, будучи центром освітньої, наукової, культурно-просвітницької діяльності, генерував вікові традиції світової юриспруденції та наукові ідеї [11]. Традиційні методологічні семінари, на яких виступали з оригінальними та глибокими за змістом доповідями провідні вчені юридичного факультету, сприяли формуванню нових та розвивати давно відомі наукові школи на факультеті. Хочемо детальніше розглянути одну з них, а саме – фінансового права [8, с. 94–95].

Головною метою юридичного факультету, як і школи фінансового права, є забезпечення підготовки спеціалістів на рівні кваліфікованих вимог, ефективне використання наукового потенціалу для отримання наукових розробок та їх спрямування на створення і впровадження конкурентоспроможних результатів. Науково-

освітні традиції львівської правничої школи мають неабияку цінність не тільки для дослідників становлення та розвитку української юридичної освіти та науки, а й для перейняття наукового досвіду в практичній діяльності [9, с. 227–252].

Тому, це дослідження присвячене відомому науковцеві в царині права, який залишив про себе та свої справи значний слід в історії юридичного факультету Львівського університету – професора Максиміліана Алоїза Фюгера фон Рехтборна [6].

Максиміліан Алоїз Фюгер фон Рехтборн (нім. Maximilian Aloys Fuger von Rechtborn), у майбутньому австрійський правник, доктор права, професор юридичного факультету, директор канцелярії Сенату Львівського університету, галицький крайовий та судовий юрист, ректор Оломоуцького (1800 та 1806) та Львівського університетів (1813–1814 та 1822–1823), народився 1774 р. в австрійському м. Грац. А помер 13 лютого 1831 р. в м. Львові [4; 1. S. 167, 174, 176, 186, 191, 246–250, 252, 277].

Юридичну освіту Максиміліан Алоїз Фюгер фон Рехтборн почав здобувати на юридичному факультеті Віденського університету, де в подальшому здобув ступінь доктора права. Свою фахову кар'єру розпочав 1797 р. в Оломоуцькому університеті (в 1782–1826 рр. Оломоуцький університет офіційно мав статус ліцею), де в 1800 та 1806 рр. займав посаду ректора*.

У 1806 р. Фюгера перевели до Львівського університету (Львівський університет мав тоді статус ліцею від 1805 до 1817 рр.) на вакантну посаду завідувача кафедри природного права, права народів та інституцій. Він викладав природне право, природне політичне право, право європейських народів, енциклопедію права, австрійське кримінальне право. Академічний сенат Львівського університету двічі обирав його на посаду ректора (1813–1814 та 1822–1823) [9, с. 236–238].

Під час Наполеонівських воєн початку XIX ст. Фюгер проявив себе австрійським патріотом: писав вірші та промови проти французького імператора Наполеона I, за що в 1818 р. отримав шляхетство, а до свого прізвища почав дописувати частку «von Rechtborn» [1, s. 167, 174, 176, 186, 191, 246–250, 252, 277.]. Сім'я Фюгера була доволі великою, оскільки піклувався ще про дружину та вісьмох дітей.

Наукові погляди М. Фюгера виклав у своїх працях, серед яких варто виділити: «Чи має особа, обвинувачена у скоєнні кримінального злочину на корінних землях Австрійської імперії, право на власного захисника?» («Soll manden, eines Criminalverbrechens Beschuldigten in den oesterreichischen Erblanden eigene Vertheidiger gewaeren?») (Відень, 1797), яка привертала увагу проблемам тогочасного кримінального права; «Короткий опис і тлумачення основних положень фінансового патенту від 20 лютого 1811 року» («Kurze Darstellung und Erlaeuterung der Hauptpunkte des Finanz-Patentes vom 20. Hornung 1811») (Львів, 1810), яка стала однією з найавторитетніших праць у галузі фінансового права серед львівських юристів-практиків та науковців [7, с. 30–34.]. Остання праця М. Фюгера залишається актуальною та важливою і нині. Адже її основний підхід зробили прорив, розвитку як окремого напрямку фінансового, торговельного та вексельного права. Тому, проаналізувавши цю працю, ми зрозуміємо особливості правового світогляду М. Фюгера. У першій частині його праці розкривається проблематика розміру платежів, якими держава має покривати державні витрати [6; 4].

Враховуючи що М. Фюгер здійснив свої напрацювання у час Наполеонівських воєн, його дослідження залишаються актуальними для нас у період російсько-

* Оломоуцький університет або Університет Палацького в Оломоуці (чеськ. Univerzita Palackého v Olomouci) є одним із найстаріших університетів Чехії та Центральної Європи. Він був заснований у 1573 р. як єзуїтська колегія, а статус університету набув у 1576 р.

української війни. Адже ми сьогодні щодня стикаємося з атаками на українські населені пункти, де гинуть люди, руйнується інфраструктура та їх майно. Держава створила низку програм по відшкодуванню коштів тим українцям, які постраждали внаслідок російських ударів. Уряд розширив можливості державної іпотечної програми, зокрема одна з них «Оселя» для придбання житла, хто цього потребує тощо*.

Щодо розміру платежів, якими держава відтепер покриватиме державні витрати, проф. М. Фюгер вказує, що юридична зміна вартості виду грошей, що є переважачим засобом платежу великої держави, має таке велике значення та далекосяжні і поширені наслідки, що не може здатися зайвим зробити свій внесок у з'ясування справжньої природи такого важливого ринкового правила, особливо, коли йдеться про гроші, на вартість яких громадська думка має такий помітний вплив. Так писав у своїй праці проф. М. Фюгер. І це справді важливе питання, оскільки від того, як і на скільки держава зможе покрити видатки, за які кошти можна буде збудувати певну систему, яка дасть можливість покрити ті потреби суспільства. Тому і в кінці XIX ст., і сьогодні це є важливим кроком до формування надійних джерел надходжень для держави [6; 1. S. 167, 174, 176, 186, 191, 246–250, 252, 277].

У період війни та воєнного стану – це надзвичайно важливе та складне завдання, оскільки бюджет, який сьогодні є у нас, потребує підтримки. Значну частину підтримки ми отримуємо від наших партнерів, що дає нам сьогодні можливість утримувати економіку та задовольняти першочергові потреби. Закономірно, що на першому місці перед державним бюджетом є питання оборони та безпеки, куди сьогодні виділяються найбільше коштів [2].

Також є важливим ініціатива, коли українцям, майно яких пошкоджено росіянами в Україні, держава відшкодовує кошти шляхом вручення «Житлових сертифікатів» чи інших, залежно від того, наскільки і в якій кількості пошкоджено майно. Це видаткова частина бюджету, як писав проф. М. Фюгер у своїй праці про Розміри платежів, якими держава відтепер покриватиме державні витрати, то автор зазначав, що в бюджеті мали б бути на це кошти. Сьогодні в наших українських реаліях бачимо, що ми можемо не мати достатньо коштів у бюджеті, але не відмовлятися від тих видатків, які виникають з війною, допомагати громадянам вирішувати їхні потреби, не залишати на одинці з проблемами [9, с. 236–238].

Дослідження проф. М. Фюгера, який своєю працею «Короткий опис і тлумачення основних положень фінансового патенту від 20 лютого 1811 року» показує наскільки важливим та актуальним було та залишається фінансове право [3]. Адже саме його видаткова частина демонструє, що кошти, які йшли на потреби суспільного інтересу, потрібні були насправді. Варто зазначити, що витрати держави є плановими та позаплановими. Коли кожного дня потрібно з бюджету переводити кошти на потреби енергетики, соціальну сферу, гуманітарні потреби. Тому праця про тлумачення основних положень фінансового патенту дає нам уявлення, як наприкінці XIX ст. можна було сформуванати базове роз'яснення та підходи до вирішення базових потреб суспільства того часу і чи достатньо було на це коштів у держави тоді і через призму сьогодення, чи сьогодні ми можемо покривати ті основні потреби, які потребує суспільство [6; 1. S. 167, 174, 176, 186, 191, 246–250, 252, 277].

* Програмою «Оселя» можуть скористатися громадяни України віком від 18 до 70 років, які не мають власного житла або площу наявного житла менша, ніж 52,5 кв. м плюс 21 кв. м на шкільного члена сім'ї. За програмою доступне житло для певних категорій, зокрема військових, ветеранів, ВПО, медичних, педагогічних та наукових працівників, а також для тих, хто потребує покращення житлових умов.

Також у своїй праці М. Фюгер зазначає щодо розміру платежів, якими держава відтепер покриватиме державні витрати [3]. Юридична зміна вартості виду грошей, що є переважаючим засобом платежу великої держави, має таке велике значення та такі далекосяжні та поширені наслідки, що не може здатися зайвим зробити свій внесок у з'ясування справжньої природи такого важливого ринкового правила, особливо, коли йдеться про «паперові гроші», на вартість яких громадська думка має такий помітний вплив. Так, висловлювався проф. М. Фюгер у своїй праці, про яку зазначалося, проте сьогодні паперовими грішми нікого не здивуєш, а ось у XIX ст. це був прорив для економіки та держави загалом. Формування ринкових відносин, перехід на розрахунки в універсальній валюті такої як гроші (карбування)... мало з тим, як були бартерні відносини, революційний вплив на суспільство. Сьогодні не одноразово чуємо від політиків, що є електронні системи, електронні гроші, які дають можливість швидше розвивати економіку. Ця тяглість кризь століття є та залишається актуальною та потрібною у наших реаліях [2].

Стаття містить у своєму основному змісті чотири різні положення, а саме: I. Щодо розміру платежів, якими держава відтепер покриватиме державні витрати. II. Щодо податків та зборів, які таким чином підлягають сплаті державній адміністрації. III. Стандарт, за яким мають оцінюватися та виконуватися грошові зобов'язання, укладені між приватними особами. IV. [3]. Остаточне визначення вартості віденських банкнот (і мідного монетного двору) та їх обмін на реєстраційні свідоцтва. Від суми платежів, якими держава відтепер покриватиме державні витрати. Якби обігове середовище в будь-якій державі складалося виключно з дорогоцінних металів, і кожен шматок призначався. Було зважено, щоб жодне додавання іноземних металів не могло зробити справжній вміст невизначеним, жодне довільне найменування не могло затьмарити міру реальної суми, жодний приписаний прибуток від карбування не міг виправдати зменшення цієї внутрішньої вартості, мінова вартість* цього засобу обігу, тобто ступінь його здатності повертати товари та послуги, все ж таки змінювалася б з часом. Ця неминуча різниця у міновій вартості виникає через зміни, які відбуваються з найдорогоціннішими металами: бо хоча ми звикли оцінювати вартість усіх інших речей відносно одна одної відповідно до рівності або різниці в їхньому відношенні до певної кількості золота чи срібла, і відповідно приписувати їм рівну або нерівну вартість, залежно від того, чи можна їх отримати за ту саму кількість срібла чи ні, проте не менш вірно, що вартість срібла чи золота взаємно вимірюється обмінними товарами, які за них даються, і яких ми тим менше відаємо за ту саму кількість дорогоцінних металів, чим легше ці метали отримуються, чим частіше вони знаходяться, тим більше зростає їхня маса [13].

Така ж мінливість у ступені його винагороди або платоспроможності, або, радше, кожен продукт, що має внутрішню цінність, залишається підпорядкованим, якщо його використовують як гроші, не лише тому, що його якість може зменшуватися або збільшуватися, але й тому, що його кількість залежить від випадкових і, отже, змінних обставин, а ступінь рідкості у всіх визначеннях цінності враховується як суттєвий орієнтир для нашого судження.

Те, що будь-яка корисна або приємна річ, яку не можна отримати скрізь безкоштовно, за згодою підноситься до загального засобу винагороди, безумовно, призводить до того, що її всі цінують, через її розширену корисність; але цей факт

* Мінова вартість – видиме кількісне співвідношення, в якому споживні вартості одного роду обмінюються на споживні вартості іншого. Кожний окремий товар може обмінюватися на безліч інших у різних кількісних пропорціях; отже, він має безліч мінових вартостей.

не містить підстав судити про цю річ, яка особливо корисна як гроші, з інших міркувань, ніж вартість іншого товарообміну. Набагато більше зміни, що відбуваються у ній, призводять до різниці в ступені її знецінення вартості так само неминуче, як і зміни в будь-якому іншому товарі [3].

Грошова субстанція, яка сама по собі не має вартості або вартість якої не враховується, могла б, оскільки державне управління має її виключно у своїй владі, забезпечити постійну міру вартості набагато легше, ніж усі інші речі, оскільки в будь-якій державі було можливо безперервно підтримувати кількість валюти, яка колись розподілялася у ній, і тому, щойно вона стала єдиним засобом платежу в країні, і тільки в цій країні, зміни, що відбувалися з грошима інших країн, не мали б на неї жодного впливу [3].

Однак паперові гроші, поступово введені по всій Європі в XIX ст., не мали такого характеру, оскільки вони, принаймні згідно зі своїм початковим призначенням, не мали взаємної вартості, незалежної від металевих грошей, і зазвичай обмінювалися та називалися відповідно до їхнього споріднення з твердими монетами [3].

Також цікавий факт про те, як виглядала одна з перших паперових банкнот у світі банкнота Банку Стокгольму другої серії (1666 р.) (див. рис. 1).

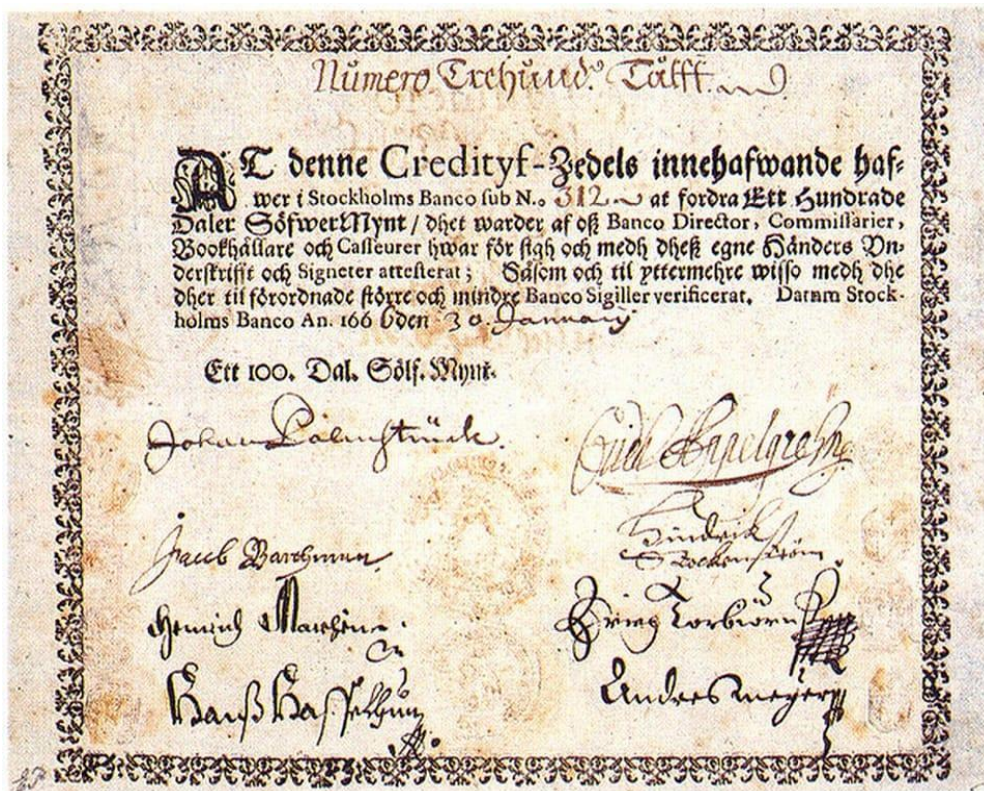


Рис. 1. Зображення: банкнота Банку Стокгольму другої серії (1666 р.).

Так, 16 липня 1661 р. Банк Стокгольму випустив перші в Європі паперові гроші [13]. Банкноти мали номінал у 5, 25, 100 та 1 000 мідних далерів і підписувалися особисто головою Банку Йоханом Пальмструхом. Якщо брати до уваги весь світ, то

шведи не були першовідкривачами – за VIII століть до цього паперові гроші з'явилися у Китаї [5]. Цей факт показує нам, що паперові гроші були, їх поширеність не була такою швидкою та жвавою через те, що суспільство не мало тоді такого активного попиту в універсальній одиниці розрахунку, як паперові гроші. Китайські і європейські паперові гроші отримували свою цінність, коли суспільство саме доходило до того етапу розвитку.

Банк Пальмструха швидко збанкрутів, але ідея замінити металеві монети папірцями виявилася надзвичайно вдалою та швидко поширилася континентом[5].

Окрім того, вони не є єдиним засобом обігу будь-якої країни, а існують повсюди поряд із важкими валютами*, з якими вони розчиняються у масі у внутрішньому обігу, тим самим неминуче знижуючи мінову вартість або ступінь платоспроможності обох видів грошей. Більше того, для паперових грошей у жодній державі не було встановлено нездоланих обмежень, і зокрема в Австрії тиск обставин призвів до такого збільшення їхнього обсягу, що їх загальна сума нарешті склала 1 600 000 флоринів* у перші половині XIX ст.

Оскільки паперові гроші не є природного походження, а мають довільний, створений державним мистецтвом. Мистецтво має цінність, створену мистецтвом, але це залежить від обставин, чи можна легко отримати цінну річ, інструкцію щодо якої містить аркуш цих грошей, за цей аркуш без позики, щойно це знадобиться; тоді природно впливає, що штучна, але все ж реальна вартість паперових грошей так само незалежна від їхнього номіналу, як і вартість металевих грошей, тобто, залежно від різних обставин, гульден* і в одному, і в іншому типі грошей здатний обміняти або купити то багато, то мало товарів [6; 1. S. 167, 174, 176, 186, 191, 246–250, 252, 277].

Отже, якщо суми, виділені на покриття державних витрат, залишилися незмінними у своїй номінальній вартості, тоді як реальна вартість паперових грошей, якими вони виплачувалися, поступово зменшилася у багато разів, то немає нічого більш очевидного, ніж те, що: по-перше, суми грошей, що, здавалося б, не зменшилися, стають дедалі менш здатними покрити необхідні витрати; по-друге, однаково пропорційно зростаюче збільшення цих сум не може забезпечити більше, ніж просте відшкодування збитків, спричинених зменшенням матеріальної вартості грошей. За таких обставин не можна обґрунтовано стверджувати, що держава дає більше, і так само мало можна очікувати, що це призведе до подальших витрат. Землю, як раніше, або за необхідності для відновлення спочатку встановленого співвідношення між потребами держави та фондом її утримання. Збільшення сум платежів, яке не досягає ступеня, до якого знизилася матеріальна вартість грошей, є, по суті, вирахуванням, реальним зменшенням; так само, як збільшення об'єктів суспільного добробуту та покращене управління ними вимагає витрат грошей, що перевищують прості витрати на виробництво первісної вартості.

* Валюти мають високу вартість завдяки поєднанню таких факторів, як стабільна економіка, значні природні ресурси (особливо нафта), розвинена банківська система та продумана фінансова політика країн.

* Флорин – золота монета, що з 1252 карбувалася спочатку у Флоренції, згодом в інших європейських державах.

* Гульден (нім. gulden, дослівно – золотий) – золота монета типу флорин, яку почали карбувати в Німеччині на початку XIV ст. Гульдени карбувались й імператорами Священної Римської імперії, і окремими королями, курфюрстами та імперськими містами. Найбільш поширеним зразком став рейнський гульден, що карбувався Рейнським монетним союзом з 1386 р. З 1559 р. почато карбування імперського гульдена, який мав вартість 75 крейцерів.

Бачимо, що цінність паперових грошей, їх розрахунки та плани, які суспільство не завжди могло не без труднощів впровадити та втілити, так як і сьогодні це відбувається. Ті реалії, які є сьогодні в нас, а саме війна дає можливість бути тим драйвером до нових змін на краще, але щоденні атаки на українську інфраструктуру показують іншу реальність. Тому досвід, який запропонований у праці «Короткий опис і тлумачення основних положень фінансового патенту від 20 лютого 1811 року» проф. Максиміліаном Алоїзою Фюгером фон Рехтборном був повчальним та корисним для тодішнього покоління і для нас сьогодні також.

Список використаних джерел

1. Finkel L. Starzyński S. *Historia Uniwersytetu Lwowskiego*. Lwów : Drukarnia E. Winiarza, 1894. Cz. 1. 351 s.
2. Fügner von Rechtborn M. A. *Über die Pflicht zur Vertheidigung des Vaterlandes*. Wien, 1800. 96 s.
3. Maximilian Aloys Fügner «Kurze Darstellung und Erlaeuterung der Hauptpunkte des Finanz-Patentes vom 20. Hornung 1811». Lemberg, 1811. 63 s.
4. Wurzbach D. C. *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*. Wien : Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1856. Bd. 5. S. 4.
5. Давидовська Г. Електронні гроші та електронні платіжні системи в Україні. *Економічний аналіз*: зб. наук. праць каф. екон. аналізу і статистики Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2011. Вип. 9. Ч. 2. С. 152–154.
6. Державний архів Львівської області (далі – ДАЛО). Ф. 26 (Університет імені Яна Казимира у Львові). Оп. 5. спр. 1977 (Фюгер Максиміліан Алоїзы), 26 арк.
7. Кахнич В. Кафедра природного права, права народів та інституцій на юридичному факультеті Львівського університету з 1784 р. «*Часопис Київського університету права*». 2015. № 1. С. 30–34.
8. Кахнич В. *Юридична наука у Львівському університеті в персоналіях* : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 200 с.
9. Кахнич В. *Юридична освіта і наука у Львівському університеті (1661–1939)* : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 320+вкл.
10. Качмар В. *Львівський національний університет імені Івана Франка. Історичний нарис Літопис випускників Львівського національного університету імені Івана Франка*. Київ : Логос Україна, 2010. С. 12–51.
11. Качмар В. *За український університет у Львові. Ідея національної вищої школи у суспільно-політичному житті галицьких українців (кінець XIX – початок XX ст.)*. Львів : ЛДУ ім. І. Франка ; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. 118 с.
12. Качмар В. *Львівський таємний український університет (1921 р.)*. *Енциклопедія історії України*. Т. 6 : Ла-Ми / редкол. : В. А. Смолій (гол. колегії), Г. В. Боряк та ін. Київ : Наук. думка, 2009. С. 368.
13. Коли з'явилися паперові гроші, Violyty.shop. URL: https://violyty.shop/kogda-poyavilis-bumazhnye-dengi/?srsId=AfmBOoqx95A6TxHxXNA0PwY245bY6EPv_LrmjI5AnsX29hdaOPqPD7Pv.

References

1. Finkel, L., & Starzyński, S. (1894). *Historia Uniwersytetu Lwowskiego*. Lwów : Drukarnia E. Winiarza.
2. Fügner von Rechtborn, M. A. (1800). *Über die Pflicht zur Vertheidigung des Vaterlandes*. Wien.
3. Fügner, M. A. (1811). *Kurze Darstellung und Erlaeuterung der Hauptpunkte des Finanz-Patentes vom 20. Hornung, 1811*. Lemberg.

4. Wurzbach, D. C. (1856). *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*. Wien : Kaiserlich-königliche Hof-und Staatsdruckerei.
5. Davydovska, H. (2011). Elektronni hroshi ta elektronni platizhni systemy v Ukraini. *Ekonomichniy analiz*, 9(2), 152–154.
6. *Derzhavnyi arkhiv L'vivs'koi oblasti (DALO)*. F. 26. O. 5. Sp. 1977 (Fiuher Maksymylyan Aloizy).
7. Kakhnych, V. (2015). Kafedra pryrodnoho prava, prava narodiv ta instytutsii na iurydychnomu fakul'teti L'vivs'koho universytetu z 1784 r. *Chasopys Kyivs'koho universytetu prava*, 1, 30–34.
8. Kakhnych, V. (2023). *Yurydychna nauka u L'vivs'komu universyteti v personaliiakh*. Lviv : LNU im. Ivana Franka.
9. Kakhnych, V. (2016). *Yurydychna osvita i nauka u L'vivs'komu universyteti (1661–1939)*. Lviv : LNU imeni Ivana Franka.
10. Kachmar, V. (2010). L'vivs'kyi natsional'nyi universytet imeni Ivana Franka. *Istorychnyi narys*. Kyiv : Lohos Ukraina.
11. Kachmar, V. (1999). *Za ukrains'kyi universytet u L'vovi*. Lviv : LDU im. I. Franka; In-t ukrainoznavstva im. I. Kryp'iakevycha NAN Ukrainy.
12. Kachmar, V. (2009). L'vivs'kyi taiemnyi ukrains'kyi universytet (1921 r.). *Entsyklopediia istorii Ukrainy*, 6, 368.
13. *Violity.shop*. (n.d.). *Koly z'iavylisia paperovi hroshi*. Retrieved from <https://violity.shop/kogda-poyavilis-bumazhnye-dengi/>.

**THE SCIENTIFIC SCHOOL OF FINANCIAL LAW
OF LVIV UNIVERSITY THROUGH THE PRISM
OF THE ACTIVITIES OF MAXIMILIAN ALOYS FÜGER
VON RECHTBORN AND ITS IMPACT ON THE PRESENT**

Volodymyr Kakhnych

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000
e-mail: volodymyr.kakhnych@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0003-1446-8387*

The article examines the peculiarities of the approaches of the contribution of prominent figures of the Faculty of Law of Lviv University, namely Professor Maximilian Aloys Fuger von Rechtsborn. His contribution to the development of financial law at the Faculty of Law of Lviv University is highlighted and his work related to financial activity and its significance for contemporaries is analyzed.

The development of the modern European community is characterized by active mutual influence and mutual enrichment of various spheres of human activity, in particular legal education and science. Therefore, the system of cultural values of legal education and science is personified with legal scholars engaged in the formation of specialists who, in the conditions of adaptation to the European space, would have a high level of legal culture, knowledge, etc.

Legal foundations had been formed for a better understanding of the process of introducing cash payments, which were gaining popularity in the 19th century. The contribution to the development of financial and cash payments, the ways of forming the tradition of making payments and teaching law at Lviv University are shown. The number of payments with which the state covered state expenses are revealed. The vision of taxes and fees payable to the state administration is formed, as well as the standard by which monetary obligations concluded between private individuals should be assessed and fulfilled.

A position for imitation is substantiated in order to qualitatively improve the teaching of financial law at Lviv University in order to popularize it in the world, where in Western Ukrainian lands the formation of an academic community of lawyers is associated with the activities of Lviv University. Lviv University, being a center of educational, scientific, cultural and educational activities, generated age-old traditions of world jurisprudence and scientific ideas. Traditional methodological seminars, at which leading scholars of the Faculty of Law delivered original and profound reports, contributed to the formation of new and long-known scientific schools at the Faculty, including one of them, namely, of financial law.

This study is dedicated to a famous scholar in the field of financial law, who left an extremely significant mark on himself and his work in the history of the Faculty of Law of Lviv University – Professor Maximilian Aloys Fügen von Rechtborn. Maximilian Aloys Fügen von Rechtborn, in the future an Austrian lawyer, doctor of law, professor of the Faculty of Law, director of the Senate Chancellery of Lviv University, Galician regional and judicial lawyer, rector of Olomouc (1800 and 1806) and Lviv Universities (1813–1814 and 1822–1823), was born in 1774 in the Austrian city of Graz. He died on February 13, 1831 in Lviv.

The realities that we have today, namely the war, provide an opportunity to be the driver for new changes for the better, but the daily attacks on Ukrainian infrastructure show a different reality. Therefore, the experience proposed in the work “A Brief Description and Interpretation of the Main Provisions of the Financial Patent of February 20, 1811” by Prof. Maximilian Aloys Fügen von Rechtborn was instructive and useful for the generation of that time and remains such for us today as well.

Keywords: Faculty of Law, Lviv University, law, Maximilian Aloys Fügen von Rechtborn, researchers, scientists, scholars, financial law, money, finances.

*Стаття: надійшла до редакції 10.10.2025
прийнята до друку 21.10.2025*